

MÜZİK ÖĞRETMENİ ADAYLARININ KİTAP OKUMA ALIŞKANLIKLARI

Doç. Dr. Deniz Beste Çevik Kılıç
Balıkesir Üniversitesi
Necatibey Eğitim Fakültesi
Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü
Müzik Eğitimi Anabilim Dalı
beste@balikesir.edu.tr

Özet

Kitap okumak, çocukluktan itibaren geliştirilmesi gereken bir alışkanlık olup; bireyin kişiliğinin gelişiminde ve düşünme yetisinin kazanmasında önemli rol oynamaktadır. Okuma alışkanlığı, bir toplumun gelişmişlik düzeylerinin bir göstergesidir. Okuma alışkanlığını gerçekleştiremeyen bir toplum istenilen değişimi yakalayamamaktadır. Bireyin, hem kendisini hem de yaşadığı çevreyi algılayabilmesinde ve uyum sağlayabilmesinde okuma alışkanlığının kazanılması yadsınamaz bir gerçektir. Bireylerin okumayı alışkanlık haline getirmeleri, özellikle de, öğretmen adaylarının kitap okumaya ilişkin daha da önem vermeleri beklenmektedir. Böylelikle, öğretmen adaylarının kitap okuma alışkanlıklarının araştırılmasının önemi ortaya çıkmaktadır. Bu bağlamda, müzik öğretmeni adaylarının kitap okuma alışkanlıklarına ilişkin düşüncelerinin araştırılması amaçlanmıştır.

Anahtar Sözcükler: Müzik Öğretmeni Adayı, Kitap Okumak, Kitap Okuma Alışkanlığı.

MUSIC TEACHERS READING HABITS OF CANDIDATE

Abstract

Reading books is a habit that needs to be developed from childhood and thinking skills in the development of an individual's personality plays an important role in the win. Reading habit is an indicator of a society's level of development. A society that does not realize the habit of reading can not capture the desired change. Individual, its ability to detect both himself and his living environment and its ability to adapt to the habit of reading is an undeniable fact. Individuals make a habit of reading, especially of prospective teachers on reading are expected to give more importance. Thus, the importance of the investigation of the reading habits of teachers is emerging. In this context, music teachers on the reading habits of thought aimed to investigate.

Key Words: Teachers of Music, Reading, Reading Habits.

GİRİŞ

Çağımızda, bilimsel, toplumsal ve teknolojik alanlardaki hızlı gelişmeler ve yenilikler bireylerin yaşantılarını etkilemektedir. Bu sürekli değişim ve gelişim içinde hayata uyum sağlayabilmek için, bireylerin bu yenilikleri takip etmeleri, bilgilerini tazelemeleri önem taşımaktadır. Bilgiye en hızlı ulaşabilmenin yolu okumaktan geçmektedir (Kanade&Chudamani, 2006). Yaratıcı, çağdaş, eleştirel düşünebilen ve üretken bireylerden oluşan bir toplum olabilmek okuma bilinci aşılana bireylerle mümkündür (Gömlüksiz, 2004; Kurulgan ve Çekerol, 2008).

Bireyin doğduğu andan itibaren en kolay ve en etkili öğrenme yolu okumaktır. "Okuma, yalnızca öğrencilerin değil, herkesin geniş bir bilgi evrenine açılması, düşünce ve duyarlılığını geliştirmesi, toplumla sağlıklı bir iletişime girmesi için başvurması gereken etkili bir öğrenme aracıdır" (Sever, 1997). Okumak, "bilişsel davranışlarla psikomotor becerilerin ortak çalışmasıyla, yazılı sembollerden anlam çıkarma etkinliğidir" (Demirel, 2006, s.50).

Okuma alışkanlığının bir ömür boyu olabilmesi, yani yaşam boyu devam edebilmesi için bu alışkanlığın erken yaşlarda kazanılması gerekmektedir (Coşkun 2003; Duros&Papadopoulos, 2009). Çünkü kitap okuyan bireyin düşünme becerisi gelişir, kişisel kazanımlar elde eder, farklı tecrübeler kazanır, ufku genişler, yeni fikirler üretir. Bireylerin, okuma alışkanlığı kazanmasında iki kurumun önemli görevleri vardır. Biri aile, diğeri ise kütüphanelerin de bulunduğu eğitim kurumlarıdır (Odabaş vd., 2008). Bununla birlikte, literatürde yer alan araştırmalarda, bireyin okuma alışkanlığı kazanmasında; aile, öğretmen ve çevrenin teşvik etmesinin önemli rol oynadığı üzerinde durulmaktadır (Applegate&Applegate, 2004; Özbay, 2005; Myette, 2006; Benevides&Peterson, 2010; Daisey, 2010)..

Bu bağlamda, üniversite öğrencilerinin okuma alışkanlıklarının durumunu daha iyi öğrenebilmek yararlı olacaktır. Literatürde yapılan çalışmalara baktığımızda, toplumun okuma alışkanlıklarının oldukça az olduğu gözlenmektedir (Esgin ve Karadağ, 2000; Applegate&Applegate, 2004; Tel vd., 2007; Aslantürk ve Saracaloğlu, 2010). Oysaki öğretmen adayları, meslek yaşantıları süresince öğrencilerine kitap okuma alışkanlığı kazandırmakta önemli rol oynayabilirler. Görülmektedir ki, bu çalışmalar, öğretmen adaylarının okuma alışkanlıklarının incelenmesi gerektiğinin ne denli önemli olduğunu ortaya koymaktadır. Bu bağlamda, araştırmada, müzik öğretmeni adaylarının kitap okuma alışkanlıklarının belirlenmesi önem taşımaktadır.

YÖNTEM

Çalışma Grubu

Araştırmamanın çalışma grubunu, Balıkesir Üniversitesi Necatibey Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalında öğrenim gören 120 öğrenci (64 bayan, 56 erkek) oluşturmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Çalışmada, araştırmacı tarafından geliştirilen sekiz sorudan oluşan anket kullanılmıştır. Araştırmacı tarafından hazırlanan sorular, geçerlik çalışması için alanın uzmanlarının görüşlerine sunulmuştur. Daha sonra uzmanların önerileri doğrultusunda gerekli olan yerlerin düzeltilmesi yapılarak ankete son şekil verilmiştir.

Verilerin Analizi

Anketlerin değerlendirilmesinde, frekans ve yüzdeleme ile elde edilen veriler kullanılarak sonuca gidilmiştir. Elde edilen yazılı verilerin analizinde nitel veri analizi teknikleri kullanılmış, nitel araştırma yöntemlerinden ise içerik analizi yapılmıştır. İçerik analizi ile elde edilen kodlamalar belli kategoriler halinde birleştirilerek sınıflandırılmıştır.

BULGULAR

Bu bölümde, anket formunda yer alan soruların yüzde ve frekans değerleri hesaplanarak sonuca ulaşılmış ve öğretmen adaylarının verdikleri yanıtlar değerlendirilmiştir.

Tablo 1: Öğrencilerin Kitap Okumayı Sevme Durumlarına İlişkin Düşünceleri

Seçenekler	f	%
Tamamen	19	15.8
Büyük Ölçüde	33	27.5
Kısmen	40	33.3
Çok Az	19	15.8
Hiç	9	7.5
Toplam	120	100

Tablo 1’de görüldüğü gibi, öğrencilerin 0.33’ü kitap okumayı “kısmen” sevdiklerini, 0.28’i “büyük ölçüde” sevdiklerini, 0.16’sının bir kısmı “tamamen”, diğeri kısmı ise “çok az sevdiklerini, buna ilaveten 0.08’i ise “hiç” sevmediklerini belirtmektedir.

Tablo 2: Öğrencilerin Ne Tür Kitapları Okumayı Sevdiklerine İlişkin Düşünceleri

Seçenekler	f	%
Müzik Alanı İle İlgili	44	36.7
Biyografi	15	12.5
Tarih	21	17.5
Diğer (Psikoloji, Felsefe)	40	33.3
Toplam	120	100

Öğrencilerin ne tür kitap okumayı sevdiklerine ilişkin olarak, 0.37'si "müzik alanı ile ilgili"; 0.33'ü "diğer (psikoloji, felsefe)"; 0.18'i "tarih" ile ilgili; 0.13'ü ise "biyografi" üzerine kitapları okumayı sevdiklerini vurgulamaktadır.

Müzik alanı ile ilgili kitapları okumayı sevenler şu sebepleri ileri sürmektedirler:

Faydalar

Bireye müzik hakkında bilgi vererek, kişisel gelişimine yardımcı olur.

Hızlı okumayı geliştirir.

Müzik ile ilgili konularda farklı bakış açısı geliştirir.

Bireyin alanı ile ilgili donanımlı olmasını sağlar.

Müziğin evrensel dünyasına kaliteli gözlem yapabilmesini sağlar.

Müzik alanındaki konularda kültürel gelişimi sağlar.

Gördüğü eğitimin daha ileri seviyelere çıkmasına yardımcı olur.

Müziksel yorum yapabilme yetisi kazanır.

Dinlenen müziğin kalitesini artırır.

Mesleğine yönelik birikim ve deneyim kazandırır.

Bireye müzik sevgisi ve özgüven duygusu kazandırır.

Tablo 3: Öğrencilerin Kitap Okumanın Bireye Neler Kazandırdığına İlişkin Düşünceleri

Seçenekler	f	%
Kültürlü Olmak	49	40.8
Özgüven Duymak	22	18.3
Kelime Hazinesinin Genişlemesi	42	35.0
Hepsi	7	5.8
Toplam	120	100

Tablo 3'te görüldüğü gibi, kitap okumanın bireye neler kazandırdığına ilişkin olarak; öğretmen adaylarının 0.41'i "kültürlü olmayı" sağladığını; 0.35'i "kelime hazinesini genişlettiğini"; 0.18'i "özgüven duymayı" sağladığını belirtmektedir. Buna ilaveten, öğretmen adaylarının sadece 0.06'sı ise "hepsi" yanıtını vermektedir.

Tablo 4: Öğrencilerin Boş Zamanlarında Kitap Okumalarına İlişkin Düşünceleri

Seçenekler	f	%
Tamamen	11	9.2
Büyük Ölçüde	30	25.0
Kismen	59	49.2
Hiç	20	16.7
Toplam	120	100

Öğrencilerin 0.49'u boş zamanlarında "kismen"; 0.25'i "büyük ölçüde"; 0.17'si "hiç"; 0.09'u "tamamen" kitap okuduklarını belirtmektedir.

Tablo 5: Öğrencilerin Kitap Okuma Zamanlarına İlişkin Düşünceleri

Seçenekler	f	%
Her Gün	11	9.2
İki Günde Bir	25	20.8
Haftada Bir	22	18.3
Ayda Bir	49	40.8
Diğer (Değişkenlik)	13	10.8
Toplam	120	100

Öğrencilerin kitap okuma zamanlarına ilişkin olarak; 0.41'inin "ayda bir" iken; 0.21'inin "iki günde bir" olduğu; 0.18'inin "haftada bir"; 0.09'unun "her gün" olduğu ortaya çıkarılmıştır. Buna ilaveten öğrencilerin 0.11'inin kitap okuma zamanlarının "değişkenlik" taşıdığı görülmektedir.

Tablo 6: Öğrencilerin Okumakta Oldukları Kitabı Bitirme Sürelerine İlişkin Düşünceleri

Seçenekler	f	%
Aynı Gün	6	5.0
İki Günde	9	7.5
Üç Günde	21	17.5
Bir Hafta İçinde	58	48.3
Diğer (Değişkenlik)	26	21.7
Toplam	120	100

Tablo 6'da görüldüğü gibi, öğrenciler okumakta oldukları kitabı ne kadar sürede bitirdiklerine ilişkin olarak; 0.48'i "bir hafta içinde"; 0.18'i "üç günde"; 0.08'i "iki günde"; 0.05'i "aynı gün" bitirmektedir. Ayrıca, 0.22'si ise okumakta oldukları kitabı bitirme sürelerinin "değişkenlik" taşıdığını belirtmektedir.

Tablo 7: Öğrencilerin En Son Ne Zaman Kitap Okuduklarına İlişkin Düşünceleri

Seçenekler	f	%
1-2 Gün İçinde	20	16.7
3-5 Gün İçinde	35	29.2
Bir Hafta İçinde	32	26.7
2-3 hafta içinde	26	21.7
1 ay önce	7	5.8
Toplam	120	100

Tablo 7'de görüldüğü gibi, öğrencilerin 0.29'u "3-5 gün içinde"; 0.27'si "bir hafta içinde"; 0.22'si "iki-üç hafta içinde"; 0.17'si "1-2 gün içinde" kitap okuduklarını belirtirken; öğrencilerden 0.06'sı ise "bir ay önce" kitap okuduklarını belirtmektedir.

Tablo 8: Öğrencilere Göre, Kitap Okuma Alışkanlığının Kazanılmasında Hangisinin Daha Ön Planda Olduğuna İlişkin Düşünceleri

Seçenekler	f	%
Aile	40	33.3
Öğretmenler	18	15.0
Arkadaş Çevresi	20	16.7
Kişinin İlgisi	41	34.2
Diğer	1	0.83
Toplam	120	100

Öğrencilerin 0.34'üne göre, kitap okuma alışkanlığının kazanılmasında “kişinin ilgisi” önemli iken; 0.33'üne göre, “aile”; 0.17'sine göre “arkadaş çevresi”; 0.15'ine göre ise “öğretmenler” önemlidir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Günümüz çağdaş toplumlarında bireylerin sürekli değişen ve gelişen teknolojik gelişimlere ayak uydurabilen, problemlere ilişkin çözüm yolları bulabilen ve yaratıcı bireyler olması beklenmektedir. Bu açıdan, bireylere okuma alışkanlığının kazandırılması önem taşımaktadır. Çünkü birey ne kadar çok kitap okursa o kadar ufku açılır bu da, kişinin karşılaştığı olaylar karşısında durumları daha iyi değerlendirmesine olanak sağlar.

Okuma alışkanlığı bir yaşam biçimi olmalıdır. Bu, öncelikle ailedeki bireylerin okumaya yönelik ilgileri ile orantılıdır. Okumak sadece boş zamanı değerlendirmek için değil aynı zamanda kişinin kendisinin anlayabilmesinde önem taşımaktadır (Chua, 2008). Bu bağlamda, araştırmada müzik öğretmeni adaylarının kitap okuma alışkanlıklarına ilişkin düşüncelerinin araştırılması amaçlanmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin 0.33'ü kitap okumayı “kısmen” sevdiklerini, 0.28'i “büyük ölçüde” sevdiklerini, 0.16'sının bir kısmı “tamamen”, diğer kısmı ise “çok az sevdiklerini, buna ilaveten 0.08'i ise “hiç” sevmediklerini belirtmektedir. Bu bulgu, literatürde yapılan çalışma ile tutarlılık göstermektedir (Arıca, 2008).

Öğrencilerin 0.37'si “müzik alanı ile ilgili”; 0.33'ü “diğer (psikoloji, felsefe)”; 0.18'i “tarih” ile ilgili; 0.13'ü ise “biyografi” üzerine kitapları okumayı sevdiklerini belirtmektedir. Buna ilaveten, öğrenciler müzik alanı ile ilgili kitap okumaya ilişkin olarak; bireyin müziksel alanda gelişmesine, bilgi beceri ve deneyim kazanmasına, müzik sevgisi ve özgüven duygusu kazandırmasına yardımcı olacağı üzerinde durmuştur. Yapılan çalışmada, öğretmen adaylarının kitap okumayı tercih ettikleri türlerin başında 0.38'i macera, 0.15'i tarih ve 0.10'u ise biyografi türü gelmektedir (Yılmaz, 2002; Erişkon Cangil, 2008; Yalman vd., 2013).

Kitap okumanın bireye neler kazandırdığına ilişkin olarak; öğretmen adaylarının 0.41'i “kültürlü olmayı” sağladığını; 0.35'i “kelime hazinesini genişlettiğini”; 0.18'i “özgüven duymayı” sağladığını belirtmektedir. Buna ilaveten, öğretmen adaylarının sadece 0.06'sı ise “hepsi” yanıtını vermektedir. Bu çalışmanın bulguları, yapılan bir çalışma ile paralellik göstermektedir (Yalman vd., 2013).

Boş zamanlarında öğrencilerin 0.49'u “kısmen”; 0.25'i “büyük ölçüde”; 0.17'si “hiç” ; 0.09'u “tamamen” kitap okuduklarını belirtmektedir. Bu sonuca göre, öğretmen adaylarının boş zamanlarında okuma alışkanlıklarının yeterli düzeyde olmadığı sonucuna varılabilir. Bu bulgu, çeşitli araştırmalarla da desteklenmektedir (Olson&Gillis, 1983; Andrews, 1992; Saracaloğlu vd., 2007; Yılmaz vd., 2009; Aslantürk ve Saracaloğlu, 2010).

Öğrencilerin kitap okuma zamanlarına ilişkin olarak; 0.41'inin “ayda bir” iken; 0.21'inin “iki günde bir” olduğu; 0.18'inin “haftada bir”; 0.09'unun “her gün” olduğu ortaya çıkarılmıştır. Buna ilaveten; öğrencilerin 0.11'inin kitap okuma zamanlarının değişkenlik taşıdığı görülmektedir. Yapılan bir çalışmada, öğretmen adaylarının yaklaşık %58.3'ü yılda ortalama 0-7 arası kitap okuduğunu; 8-12 arası kitap okuyanların oranı %23.4; 12 ve üstü kitap okuyanların oranı ise %18.3 olduğu ortaya çıkarılmıştır (Arı ve Demir, 2013).

Öğrenciler okumakta oldukları kitabı; 0.48'i “bir hafta içinde”; 0.18'i “üç günde”; 0.08'i “iki günde”; 0.05'i “aynı gün içinde” bitirmektedir. Ayrıca, 0.22'si ise okumakta oldukları kitabı bitirme sürelerinin değişkenlik taşıdığını belirtmektedir. Öğrenciler, en son ne zaman kitap okuduklarına ilişkin olarak; 0.29'u “3-5 gün” içinde; 0.27'si “bir hafta içinde”; 0.22'si “iki-üç hafta içinde”; 0.17'si “1-2 gün içinde” okuduklarını vurgularken; öğrencilerden 0.06'sı ise “bir ay önce” okuduklarını vurgulamaktadır. Bu sonuç, öğretmen adaylarının 0.29'unun yakın zamanda kitap okuduğunu göstermektedir. Yapılan çalışmalarda da, öğretmen adaylarının kitap okumalarına etki eden ve/veya engelleyen etmenleri ortaya çıkaran araştırmalar mevcuttur (Yılmaz, 2009; Arslan vd., 2009). Başka bir araştırmada ise, kişi ne kadar kitap okursa o kadar iyi olacağı belirtilmektedir (Rasinski&Padak, 2011).

Öğrencilerin 0.34'üne göre kitap okuma alışkanlığının kazanılmasında “kişinin ilgisi” önemli iken; 0.33'üne göre, “aile”; 0.17'sine göre “arkadaş çevresi”; 0.15'ine göre ise “öğretmenler” önemlidir. Literatürde yapılan çalışmalarda, öğretmen adaylarının kitap okuma sevgisini aşılamadaki en büyük etkenin %58,18'le kişinin istekli

olması gerektiği, diğer bir etmenin ise anne ve babaları olduğu ortaya çıkarılmıştır (Angeletti vd., 1996; Saracaloğlu vd., 2007; Wilson, 2007; Batur vd., 2010; Arı ve Demir, 2013). Bu bulgular, çalışmada elde edilen bulgularla tutarlılık göstermektedir. Bir diğer araştırmada ise, üniversite öğrencilerinin kitap okuma alışkanlıklarında, aile-okul- çevre etkileşiminin erken yaşlarda olduğu üzerinde durulmaktadır (Cunningham&Stanovich, 1997).

Çalışmanın sonuçlarına bağlı olarak şu öneriler getirilebilir: Öğretmen adaylarına, okuma alışkanlığının kazandırılabilmesi için lisans eğitimleri boyunca bu konuda bilinçlendirilebilir. Eğitim fakültelerinin Anabilim Dallarında “Kitap Okuma Alışkanlığı Geliştirme” dersi müfredatta yer alabilir. Öğretmenler, öğrencilerin alanlarıyla ilgili mesleki kitapları daha fazla okumalarına yol gösterebilir. Öğrencilerin okuma alışkanlığı kazanmalarında kitap inceleme ve kitap eleştirisi vb. yönelik ödevler verilebilir.

Not: Bu çalışma 24-26 Nisan 2014 tarihlerinde Antalya’da 21 Ülkenin katılımıyla düzenlenen 5th International Conference on New Trends in Education and Their Implications – ICONTE’ de sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

KAYNAKÇA

Andrews, S. V. (1992). Becoming serious writers/readers: Providing encouragement and contexts for learning. Paper presented at the Annual Indiana Teachers Applying Whole Language Conference. (Terre Haute, IN, Feb 22, 1992).

Angeletti, N., Hall, C., & Warmac, E. (1996). Improving elementary students’ attitudes toward recreational reading. Retrieved from ERIC database.

Applegate, A. J., Applegate, M. D. (2004). The Peter Effect: Reading Habits of Preservice Teachers, the Reading Teacher, 57 (6), 554–563.

Arı, E. ve Demir, M. K. (2013) İlköğretim bölümü öğretmen adaylarının kitap okuma alışkanlıklarının değerlendirilmesi. Ana Dili Eğitimi Dergisi, 1 (1), 116-128.

Arıca, A. F. (2008). Okumayı niye sevmiyoruz? Üniversite öğrencileri ile mülakatlar. Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 10.

Arslan, Y., Çelik, Z. ve Çelik, E. (2009). Üniversite öğrencilerinin okuma alışkanlığına yönelik tutumlarının belirlenmesi. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 26, 113-124.

Aslantürk, E. ve Saracaloğlu, A. S. (2010). Sınıf öğretmenlerinin ve sınıf öğretmeni adaylarının okuma ilgi ve alışkanlıklarının karşılaştırılması. Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 11 (1), 155–176.

Batur, Z., Gülveren, H., Bek, H. (2010). Öğretmen Adaylarının Okuma Alışkanlıkları Üzerine Bir Araştırma: Uşak Eğitim Fakültesi Örneği, Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 3 (1), 32-49.

Benevides, T., & Peterson, S. S. (2010). Literacy attitudes, habits and achievements of future teachers, Journal of Education for Teaching: International Research and Pedagogy, 36 (3).

Chua, S. P. (2008). The Effects of the Sustained Silent Reading Program on Cultivating Students’ Habits and Attitudes in Reading Books for Leisure. Heldref Publication, 81 (4), 180-184.

Coşkun, E. (2003). Çeşitli değişkenlere göre lise öğrencilerinin etkili okuma becerileri ve bazı öneriler. TÜBAR-XIII: 101-130.

Cunningham, A.E., Stanovich, K. E. (1997). Early reading acquisition and its relation to reading experience and ability 10 years later. *Developmental Psychology*, 33, 934-945.

Daisey, P. (2010). Secondary Pre-service Teachers Remember Their Favorite Reading Experiences: Insights and Implications for Content Area Instruction, *Journal of Adolescent & Adult Literacy*, 53 (8), 678–687.

Demirel, Ö. (2006). Türkçe ve sınıf öğretmenleri için Türkçe öğretimi. Ankara: Pegema Yayıncılık.

Duros, I. & Papadopoulos, C. (2009). Effects of a Book Club Intervention on Fifth Graders' Vocabulary, Reading Habit and Attitude. Boston: Boston University School of Education Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree of Doctor of Education.

Erişkon Cangil, B. (2008). Okumayı öğretmek-Almanca öğretmen adayları gençlerin okuma ve kütüphane kullanma alışkanlıkları. *Gençliğin İzdüşümü, Nilüfer Tapan Armağan Kitabı*. Yay. Haz. Nilüfer Kuruyazıcı. İstanbul: Multilingual, 293-313.

Esgin, A., Karadağ, O. (2000). Üniversite Öğrencilerinin Okuma Alışkanlıkları, *Popüler Bilim*, 25 (175), 19-20.

Gömlüksiz, M. N. (2004). Geleceğin öğretmenlerinin kitap okumaya ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi (Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesi örneği), *Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Elektronik Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1 (1), 1–21.

Kanade, Y. G., & Chudamani, K. S. (2006). A discourse on promotion of reading habits in India. *The International Information & Library Review*, 38, 102-109.

Kurulgan, M., ve Çekerol, G. S. (2008). Öğrencilerin okuma ve kütüphane kullanma alışkanlıkları üzerine bir araştırma, *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8 (2), 237–258.

Myette, S. (2006). Finding a great read: Book selection strategies for sixth grade silent reading an abstract. United States: Master of Arts in Education, Pacific Lutheran University.

Odabaş, H., Odabaş, Z. Y., Polat, C. (2008). Üniversite öğrencilerinin okuma alışkanlığı: Ankara Üniversitesi Örneği. *Bilgi Dünyası*, 9 (2), 431-465.

Olson, M. W., & Gillis, M. (1983). Teaching reading study skills and course content to preservice teachers. *Reading World*. 23 (2), 124-133.

Özbay, M. (2005). Bir dil becerisi olarak dinleme eğitimi. Ankara: Akçağ Yayınları.

Rasinski, T., & Padak, N. (2011). Who wants to be a (reading) millionaire? *The Reading Teacher*, 64, 553-555.

Saracaloğlu, A. S., Karasakaloğlu, N. ve Yenice, N. (2007). Öğretmen adaylarının problem çözme becerileri ile okuma ilgi ve alışkanlıkları arasındaki ilişki, VI. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Sempozyumu, 27-29 Nisan 2007, Eskişehir, 384–389.

Sever, S. (1997). Türkçe öğretimi ve tam öğrenme. Ankara: Anı Yayıncılık, s. 14.

Tel, M., Ocalan, M., Ramazanoğlu, F., Demirel, E .T. (2007). Bazı sosyo-ekonomik değişkenlere göre Beden eğitimi ve spor bölümü öğrencilerinin okuma alışkanlıkları, *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17 (1), 185-199.

Yalman, M., Özkan, E., Kutluca, T. (2013). Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Kitap Okuma Alışkanlıkları Üzerine Betimsel Bir Araştırma: Dicle Üniversitesi Örneği, *Bilgi Dünyası*, 14 (2) 291-305.

Yılmaz, B. (2002). Ankara'da ilköğretim öğretmenlerinin okuma ve halk kütüphanesi kullanma alışkanlıkları üzerine bir araştırma. Türk Kütüphaneciliđi, 16 (4), 441-460.

Yılmaz, M. (2009). Üniversite öğrencilerinin okuma alışkanlığı üzerine bir inceleme (Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümü örneği), Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 3 (37), 144-167.

Yılmaz, B., Köse, E., ve Korkut, S. (2009). Hacettepe üniversitesi ve Bilkent üniversitesi öğrencilerinin okuma alışkanlıkları üzerine bir araştırma, Türk Kütüphaneciliđi, 23 (1), 22-51.

Wilson, B. C. (2007). A Newspaper reading habit in college students: Family newspaper literacy practices K-12 newspaper exposure and civic interest. United States: Tennessee Technological University.